KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

LAUSUNTO

17.1.2019

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HE 264/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:ltä lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä.

Yleisellä tasolla monet arjen kannalta merkittävät julkiset ja yksityiset palvelut digitalisoituvat kovalla vauhdilla. Merkittävä määrä näistä palveluista vaatii käyttäjältä vahvaa sähköistä tunnistautumista. Kuluttajaparlamentti[1] totesi marraskuussa pidetyssä täysistunnossaan, että Suomessa on arviolta miljoona kansalaista, joilla on haasteita digitaalisten palveluiden käytössä. Moni ikäihminen ei ole koskaan tunnistautunut sähköisesti. Nykyiset tunnistautumispalvelut on todettu vaikeakäyttöisiksi etenkin ikäihmisille ja vammaisille, sekä ihmisille, joilla on erityisiä oppimisen tai ymmärtämisen haasteita. Kuluttajaparlamentti vaatiikin, että sähköisen tunnistautumisen palvelut kehitetään aidosti helppokäyttöisiksi ja saavutettaviksi, esimerkiksi biometrisen tunnisteen avulla. Kuluttajaliitto yhtyy edellä esitettyyn näkemykseen.

Hallituksen esityksen mukaan sähköisen tunnistamisen saatavuus olisi nähtävä ensisijaisesti myös kuluttajan oikeutena, eikä pelkästään palveluntarjoajien asiana. Kuluttajaliitto yhtyy näkemykseen ja haluaa korostaa sähköisen tunnistautumisen merkitystä välttämättömyyspalveluna: se on portti moniin muihin palveluihin. Kuluttajaliitto pitää hallituksen esityksessä kantaa siitä, että sähköinen tunnistaminen on väline henkilön omien tunnistetietojen käyttämiseen sähköisessä asioinnissa ja sähköisen identiteetin hallintaan, perusteltuna. Sähköisen tunnistamisen tulee olla helppoa ja turvallista käyttäjälle, ja sen tulee olla käytettävissä mahdollisimman laajasti sähköisissä palveluissa, jotta käyttäjällä olisi tosiasiassa mah-

1 Kuluttajaparlamentti on Kuluttajaliiton koordinoima järjestöjen vaikuttamisfoorumi, joka kokoaa vuosittain kymmeniä valtakunnallisia kansalaisjärjestöjä yhteen vaihtuvien teemojen ympärille. Kuluttajaparlamentin kannanoton allekirjoittivat seuraavat 31 järjestöä: A-klinikkasäätiö, Autismi- ja Aspergerliitto, Crohn ja Colitis ry, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry, ENTER ry, Familia ry, FinFami, Finnilco ry, Hengitysliitto ry, Huoltoliitto ry, Invalidiliitto, Irti Huumeista ry, Kotien Puolesta Keskusliitto ry, Kuuloliitto ry, Kuurojen Liitto ry, Lapsiperheiden Etujärjestö ry, Marttaliitto ry, Mielenterveyden keskusliitto ry, Nuorisoasuntoliitto ry, Näkövammaisten liitto ry, SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf, Suomen Kilpirauhasliitto ry, Suomen Luustoliitto ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen Potilasliitto ry, Suomen nuoret lesket ry, Suomen Reumaliitto ry, Suomen Setlementtiliitto ry, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry, Vates-säätiö sr, Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET RY
Y-TUNNUS: 0896108-4

PACIUKSENKATU 19
00270 HELSINKI
FINLAND

+ 358 9 454 2210
INFO@KULUTTAJALIITTO.FI
WWW.KULUTTAJALIITTO.FI

dollisuus hallinnoida sähköistä identiteettiään. Kuluttajaliitosta vahvan sähköisen tunnistamisen käytön laajentaminen olisi hyvä keino ehkäistä identiteettivarkauksia.

Kuluttajaliitto kannattaakin hallituksen esitystä. Toteutuessaan esitys mahdollistaa osaltaan sähköisen tunnistamisen markkinoiden kehittymisen ja kasvamisen, mikä lisäisi tunnistusvälineiden tarjontaa markkinoilla. Tämä parantaisi ihmisten mahdollisuuksia hyötyä digitaalisista palveluista ja tunnistautua sähköisesti. Kilpailun lisääntyessä palvelujen tarjonta lisääntyy mikä tuo kuluttajille lisääntyneitä valintamahdollisuuksia. Luottamusverkoston sisäisen hinnan laskeminen voi edistää kilpailua välitystoiminnassa, alentaa vähittäishintoja ja siten lisätä vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöä ja volyymejä markkinoilla. Tämä madaltaa palvelujen tarjoajien kynnystä vahvan sähköisen tunnistamisen käyttämiseen. Jos esitettyjä tavoitteita ei pystytä toteuttamaan markkinaehtoisesti, pitää harkita vahvan sähköisen tunnistamisen tarjoamista julkisena valtion tuottamana palveluna. Palvelun käytön pitäisi olla ilmaista sekä palvelujen asiakkaille että tarjoajille.

Kuluttajaliitto – Konsumentforbundet ry

Juha Beurling
Pääsihteeri

Timo Niemi
lakimies